

Van keuter tot camping

Veenbeek de Slokkert wordt hersteld; familie Schuiling blikt terug op de Schuilhoeve

Natuurmonumenten


Friesche
Veenen
Veenhuysen
Norcherbrul
Norch
Hooge Rys
Peester Paal
Ravens Meeren
BruineHoogte
Eysenbosje
Markte Van Witten
Witten
Hoed Meere
Meewen Meer
Boe Meer
Markte Van Halen
Markte
Van
Hycken



De Kolonievaart 3 vóór de werkzaamheden.

Voorwoord

De Schuilhoeve, een voormalige boerderij en camping aan de Kolonievaart 3 in Huis ter Heide, is gelegen in een slenk. Deze slenk maakt van oorsprong onderdeel uit van een veenbeek genaamd de Slokkert. Gedurende het natuurherstelproject Dutch Crane Resort is de bovenloop van deze beek, in samenwerking met onder meer de eigenaren (de familie Schuiling) van camping de Schuilhoeve, deels hersteld. Voor herstel van deze natuurverbinding en de randzone van het Fochteloërveen zou de boerderij plaats moeten maken.

Na hier vele jaren gewoond en gewerkt te hebben, verkochten Albert en Rika Schuiling in 2023 de Schuilhoeve aan Natuurmonumenten. In 2025 en 2026 vonden de werkzaamheden plaats en is de slenk hersteld, waarbij het perceel van de Schuilhoeve onderdeel is geworden van het Natura 2000-gebied het Fochteloërveen. Verbondenheid is óók belangrijk voor de mens. Daarom staan we graag stil bij de diepe wortels die de familie Schuiling in dit gebied heeft en bij de verbinding die zij heeft gebracht in de omgeving.

De Schuilhoeve

Voordat de Schuilhoeve werd ontwikkeld tot natuur, hebben meerdere generaties Schuiling op de boerderij gewoond en gewerkt. Eerst als boer en later als camping-eigenaar. Het verhaal van Kolonievaart 3 en de familie Schuiling staat in sterke verbinding met het landschap.



Rika en Albert Schuiling.

Bij het herstellen van de slenk worden de visuele sporen van dit verhaal grotendeels uitgewist. Om ze niet uit het oog te verliezen, werpen we samen met voormalige bewoners en betrokkenen een laatste blik op het verleden, heden en de toekomst van Kolonievaart 3.

Albert Schuiling kent de historie van de boerderij goed. De familie Schuiling heeft het al sinds 1959 in bezit, maar de banden met de omgeving gaan nog veel verder terug. Zo vertelt Albert: 'Mijn vader heeft hier nog heide ontgonnen.' In 1970 kocht hij het perceel over van zijn vader, Roelof Schuiling. We spreken Albert, vóór de werkzaamheden van start gaan, tijdens een nostalgisch bezoek aan zijn voormalige boerderij en camping. Met het oog op de plannen wandelen we nog één keer over het perceel, door de schuur, de stal en de receptiehal.

Voordat we van de oprit af zijn, heeft Albert al een verzameling aan foto's en papieren in handen. Met veel enthousiasme bladert hij

er doorheen en vertelt hij over de camping, de gasten, zijn familie en bovenal over zijn vrouw Rika. Zevenentwintig jaar lang, van 1995 tot 2022, beheerden Albert en Rika samen Camping de Schuilhoeve. Nog langer dan dat hebben ze aan de Kolonievaart geboerd. Eerst was de Schuilhoeve een boerderij, met onder andere melkkoeien en schapen. 'Als we de schapen gingen scheren of de koeien melken, dan vonden de campinggasten dat leuk om te zien,' vertelt Albert.

'Er is een hoop rust, ruimte en natuur.'



Schapen van de Schuilhoeve.

'In 2022 moesten we de camping sluiten, want we werden nou eenmaal een dagje ouder. Het werd wat te veel voor ons.' Kort daarna zijn Albert en Rika naar Norg verhuisd.

Als we om ons heen kijken, steken Albert's kleurrijke foto's vol herinneringen wat af tegen de huidige staat van het perceel. Het is niet in verval geraakt maar het is ook niet meer de levendige plek die het ooit was. Schapen lopen er nog steeds, echter grazen ze nu waar eerst de caravans stonden. Ten tijde van ons bezoek wordt het nog antikraak bewoond, dus mogen we alleen het erf op en de schuur in. Het woonhuis waar Albert en Rika gewoond hebben zal in 2026 worden verwijderd. Wel kunnen we samen genieten van het landschap. We kijken uit over de slenk van de Slokkert. 'Waarom bepaalde campinggasten hier graag terugkwamen mag wel duidelijk zijn,' zegt Albert. 'Er is een hoop rust, ruimte en natuur. Je hoort eigenlijk alleen de vogels en de schapen.'



Uitzicht over de voormalige camping.

We lopen vanaf de oprit, door het hek, richting de schuur. Zodra we de deur van de schuur achter ons dicht trekken, staat Albert even stil. Er staan hier en daar wat spullen van de huidige bewoner, maar ook veel is hem nog bekend. Allerlei details hebben een verhaal. De pelletkachel is nog in gebruik. Zijn werkbank staat er nog, maar de bankschroef is verdwenen. Albert kijkt omhoog en wijst. 'In 2014 hadden we hier een enorme brand. Toen is het mis gegaan bij slijpwerkzaamheden en zijn er vonken in het stro beland. Een hele hoek van de schuur is toen afgefikt. Je kan het nog zien aan de vervangen spouwen.'

De bezoekers van de Schuilhoeve...

We lopen vanuit de schuur de receptiehal van de camping in. Nu staat deze leeg, maar voorheen was het eigenlijk veel meer dan enkel een receptiehal. Als we bij de bar stilstaan vertelt Albert hoe er in de zomer altijd mensen op het campingterrein waren maar ook in deze hal. 'Er werd gebiljart en er werd van alles georganiseerd. Zeker na het sluiten van het café in Huis ter Heide was hier vaak iets te doen. Het was echt een verzamelplaats dus. Er kwamen allerlei mensen over de vloer. Soms bleef het onder de gasten lang gezellig en dan ging ik dus laat naar bed. Vaak moest ik dan de volgende dag weer vroeg op voor de boerderij. Dat hoorde er gewoon bij.'

...en hun begane gastheer

Als we de EHBO-doos zien liggen, vertelt Albert over zijn vele ervaringen als EHBO'er. Bij ernstige ongevallen, maar ook als één van de campinggasten zich niet lekker voelde, was hij er als eerste bij.



De receptiehal van de camping.

'Er kwam eens een vrouw bij mij en die zei dat haar man niet goed was. Toen ik bij hem aankwam zat hij helemaal te rillen. Hij had vooraan de caravan zo lang zitten lezen dat hij 's avonds compleet verkleumd was geraakt. We hebben hem maar binnen voor de kachel gezet en wat warms gegeven. Toen was hij ook snel weer beter.'

'Ik voelde mij altijd erg verantwoordelijk voor de campinggasten.'

Het Drents-Friese Veen

Om het verhaal van de Schuilhoeve goed te vertellen, moeten we naar het landschap kijken. Voordat de mens dit landschap ging bewerken, zag het er aanzienlijk anders uit dan nu. Er lag veen, en wel een heleboel. Voordat de grootschalige turfwinning van start ging, lag er rondom Huis ter Heide een uitgestrekt hoogveenlandschap; het Drents-Friese Veen. Op de kaart (zie pagina 2) uit 1765 is de Markte van Witten afgebeeld, wat slechts een taartpunt van dit veenlandschap uitmaakte. Ten noorden liggen Norg en Veenhuizen. De vorming van dit veen is ooit begonnen in de laagtes

van de onderliggende minerale grond; grofweg 8000 jaar geleden. Door een steeds stijgende grondwaterspiegel groeide het veen met de eeuwen uit tot een enorm aaneengesloten hoogveenlandschap van ongeveer 17.000 hectare, van Appelscha tot Assen en van Een tot Hoogersmilde.

Het Drents-Friese Veen is tot na de middeleeuwen relatief gespaard gebleven. Wel werd het veenwater met hemdijken bedwongen en werden er voor eigen gebruik al kleine turfputten gegraven. In de vroege 17e eeuw klonk het startschot van de grootschalige turfwinning in het Drents-Friese Veen. Hierbij werd het veen door middel van wijken en vaarten drooggelegd en vervolgens afgegraven. De gestoken turven waren van groot belang als brandstof. Van de 17e eeuw tot het beëindigen van alle turfontginningsactiviteiten in 1980, is het merendeel van het Drents-Friese Veen vergraven. Het Fochteloërveen en Witterveld zijn de laatste restanten.

Huis ter Heide

De Norgervaart is gegraven ten behoeve van de turfwinning. Nadat de aanleg daarvan in 1816 werd afgerond, ontwikkelde zich een kleine woonkern ter hoogte van de afsplitsing van de Kolonievaart.



Historische kaart uit 1850 met de locatie van de Schuilhoeve in het rood omlijnd. Ten oosten is de wijkenstructuur van de naderende turfwinning te zien. Het Esmeer en de Fledder (de bovenloop van de Slokkert) zijn ook aangeduid.



Boerderij Huis ter Heide aan de Asserstraat 136 in 1965. Bezoekers van de herberg konden via de doorrit zo met paard en wagen de stal in rijden.

Dit was het begin van het buurtschap Huis ter Heide. De naam komt van het druk bezochte vaarthuis.

In 1823 werd er door de Maatschappij van Weldadigheid een kolonie gesticht in Veenhuizen. Om de nieuwe kolonie te ontsluiten is in 1823 de Kolonievaart aangelegd. Het vaarthuis brandde in 1870 af en werd later herbouwd als boerderij en herberg van dezelfde naam.

De Keuterboerderij

In 1843 werden de gemeenschappelijke markegronden bij loting verdeeld onder de rechthebbenden. Eén van deze percelen was de Kolonievaart 3. Na de vervening bleven er rond 1885 met name heide en veenresten over. Rond de eeuwwisseling werd het perceel ontgonnen voor de landbouw en in 1909 werd er een bescheiden maar fraai keuterboerderijtje gebouwd. Na de bouw werd het boerderijtje bewoond door Eelke Jans van der Heide en Hendrika Christina van der Meer. Lange tijd was het perceel in bezit van Roelof Arends en consorten, die het boerderijtje met landerijen verpachtten aan verschillende keuterboeren.
In 1924 en 1939 werden er losse schuren bijgebouwd. Gedurende de bouw van de tweede schuur werd het woonhuis al bewoond door de eerste Schuiling. Jan Schuiling en Rindeltje de Vries woonden er van 1938 tot 1946.



Kolonievaart 3, omstreeks 1938.

Na een reeks aan eigendomswisselingen werd het perceel in 1958 gekocht door Roelof Schuiling, die het boerderijtje vóór de aankoop al enkele jaren pachtte. Albert, zoon van Roelof, nam de boerderij in 1969 over van zijn vader. In 1988 werden de schuur en het oude woonhuis gesloopt om plaats te maken voor een moderne boerderij met even later ook moderne schuren.

Tot slot verkocht Albert het in 2023 aan Natuurmonumenten. De gebinten van de oude boerderijschuur zijn tijdens ons bezoek met Albert nog voor een deel terug te zien in het toilethuisje van de camping. ‘Ik vond het toen zonde om het helemaal weg te halen,’ vertelt hij. ‘Ik heb ook een raampje hergebruikt, zo is er nog een band met vroeger’.

Bewonersgeschiedenis • Kolonievaart 3.

1909–1914	1914–1920	1920–1929	1929–1935	1935–1938	1938–1946	1946–1969	1969–2024
Eelke Jans van der Heide & Hendrika Christina van der Meer	Albert Siegers & Antje van der Berg	Harm ter Brugge & Antje Wouterse	Lammert Boelens & Eefje Post	Harm Scholtens & Klaasje ten Cate	Jan Schuiling & Rindeltje de Vries	Roelof Schuiling & Bouwien Stoffers	Albert Schuiling & Rika Vredeveld

Een brug te ver

Door de keuterboerderij komen we in gesprek over Albert's jeugd. 'Het was toen nog erg anders,' vertelt hij. 'De brug voor het huis over de Kolonievaart was er bijvoorbeeld nog niet. De brievenbus was aan de overkant van het water. Toen ik jong was, en als het 's zomers warm genoeg was, zwom ik 's ochtends heen en weer om de krant te halen. We hadden wel een pontje hoor, daar niet van.'

Een pingo in de achtertuin

'In de buurt ligt het Esmeer. Daar ging ik als kwajongen wel eens zwemmen, 'vertelt Albert. 'In verband met het gevangenisdorp Veenhuizen, mocht je niet overal zomaar komen. Om naar het Esmeer te gaan, moest ik stiekem door het bos.'

'Toen de schaapskuddes vroeger rondgraasden op het heideveld, werd het Esmeer door de boeren gebruikt om de dieren te wassen. Als je toch gesnapt werd aan het meer, dan moest je vliegensvlug het water in. In verband met het waterrecht voor het schapen wassen konden de wachters je dan niets meer maken.'



Rindeltje de Vries in de vlet (het pontje).

Vandaag de dag maakt het Esmeer onderdeel uit van het natuurgebied Fochteloërveen. het is een meer waarin in de zuidwesthoek een pingoruïne ligt. Een pingo is een heuvel die is ontstaan doordat een ijslens de bodem omhoog heeft gedrukt. In het geval van het Esmeer gebeurde dat in de laatste ijstijd, zo'n 10.000 jaar geleden. Zodra deze ijslens smelt, zakt de heuvel in en ontstaat er een laagte, ofwel pingoruïne. 's Winters slapen er veel vogels op het Esmeer, zoals ganzen en eenden.



Winterrogge oogsten met de maaimachine in 1985.



Roelof Schuiling.

Boeren en donderjagen

De neef van Albert, Roelof Schuiling, zwom vroeger ook in het Esmeer. Roelof is opgegroeid op de boerderij Kolonievaart 5 en verschilt een paar jaar in leeftijd met Albert. Hij is jaren werkzaam geweest bij Natuurmonumenten als beheerder en projectmanager. Ook Roelof hebben we geïnterviewd voor deze uitgave. Zo vertelt hij: 'Aan mijn jeugdjaren hier heb ik heel goede herinneringen. Het nadeel was dat je overal ver van af zat. Maar de omgeving, de ruimte, en het kanaal; je viste erin, je schaatste erop en je zwom er in.

Op zomeravonden, vanaf dat we een jaar of tien waren, mochten we 's zomers naar de brug waar de jeugd bij elkaar kwam. Dat was altijd gezellig'. Ook heeft hij nog veel herinneringen aan het boerenbedrijf van vroeger. Aldus Roelof: 'Albert's vader was zelf nog ontginner. Die heeft tussen 1957 en 1958 een stuk heideveld ontgonnen aan de achterzijde van de boerderij. Tot 1963 gingen de heideontginningen gewoon door. Boeren kregen daar ook subsidie voor, vaak in het kader van de *DUW. Ik weet nog dat wij als kwajongens, zodra de arbeiders van

de DUW naar huis waren, met de kipkarretjes zaten te donderjagen. Dat daar nooit een ongeluk van gekomen is verbaast me nu nóg. Ze ontsporen namelijk nog weleens.'



V.l.n.r. Jannes Zwiers, Albert Schuiling, Roelof Schuiling en opa Roelof Schuiling bij het aardappelen rooien op de nieuw ontgonnen grond, 1959.

Verder vertelt Roelof: 'Ons gemengd bedrijf had koeien, kippen, varkens, ganzen en paarden voor de trekkracht en een aantal hectare bouwland. De belangrijkste gewassen waren toen winterrogge, haver, aardappelen en stoppelknollen en vanaf 1960 ook suikerbieten. Verder hadden we blijvend grasland. Doordat de zode niet gescheurd (omgeploegd) werd, kwamen er veel plantensoorten voor. In het voorjaar kleurde het paars-roze van de pinksterbloemen en waren er veel insecten. Dan had je ook veel vogels, zoals de veldleeuwerik, patrijs, kwartel, kievit en grutto.'
'We hadden 12 melkkoeien, 6 pinken en een aantal kalveren. De meeste waren van eigen aanwas maar als we toch ergens koeien kochten, werden ze vaak vernoemd naar de boer van herkomst. Zo stonden bij ons koe Van der Scheer en koe Van der Honing op stal. De melkbussen met de melk moesten met het pontje naar de overkant van de vaart worden gebracht. Ze kwamen tegen de middag weer schoon terug. Als ze op zaterdagmiddag terugkwamen, dan zat er onder één van de busdeksels een envelop. Daar zat je melkgeld in van de afgelopen week. In het hoogseizoen was dat soms wel driehonderd gulden. Dat was toen een kapitaal en dat stond dus gewoon aan de weg. Dat kon toen nog.'

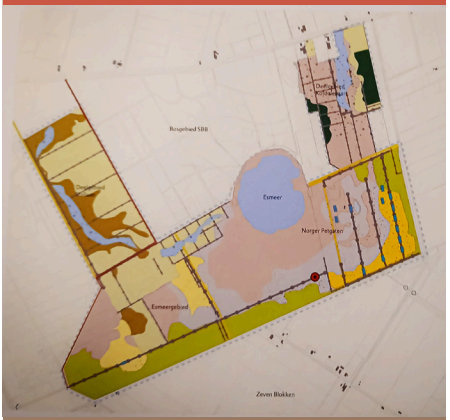
** Dienst Uitvoering Werken*
Een overheidsinstantie die na de Tweede Wereldoorlog werklozen inzette voor onder andere ontginningswerken.

Ook de turfwinning was in Roelof's jeugd nog in volle gang; zowel particulier als commercieel. 'Ik weet van een familie aan de Norgervaart dat ze nog turf groeven. Ik heb wel eens gezien dat ze bezig waren de turf te keren en te stapelen. Begin jaren '50 gebeurde het nog dat er een schipper met turf uit het Fochteloërveen kwam en bij allerlei boerderijen aanlegde. Dan kocht je twee- of drieduizend turven. Turf en hout, dat was toen voor een groot deel nog brandstof.'



Roggemijten op de kanaaldijk bij Kolonievaart 5, 1952.

Dutch Crane Resort



Het projectgebied van Dutch Crane Resort.

Toen Roelof jaren later voor Natuurmonumenten ging werken, kreeg hij in 2007 de kans om een rol te vervullen in het natuurherstelproject Dutch Crane Resort (Nederlands kraanvogelreservaat) als projectmanager. Zo raakte hij weer helemaal betrokken bij de regio waar hij opgroeide. Bij het project, gefinancieerd door de Europese Commissie middels een

LIFE-subsidie, de provincie Drenthe, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, is het oppervlak aan hoogveen en natte heide van het Natura 2000-gebied Fochteloërveen uitgebreid. Dit is mogelijk gemaakt door wijken en sloten te dempen om het waterpeil te verhogen. Het resulterende moerasgebied heeft meer broedmogelijkheden voor soorten als de grauwe klauwier, roerdomp en uiteraard de kraanvogel. Ook de adder, gladde slang, heidelibellen, het heideblauwtje, het veenhooibeestje en de heikikker profiteren van de herinrichting. Bovenal zorgde de ingreep voor een vernatting van het Fochteloërveen, een vereiste voor het hoogveenherstel.

Een deel van het project betrof de landerijen rondom de Schuilhoeve, waar de bovenloop van de Slokkert begint. Om de slenk deels te herstellen is de bovenste voedselrijke laag grond afgegraven. De resulterende voedselarme bodem is uitstekend voor bloemrijke natte graslanden en natte heide; geschikt habitat voor fladderaars zoals de roodborsttapuit, het bruin zandoogje en het oranjetipje. Ook zijn de sloten gedempt en is er bos aangeplant.



Oranjetipje.

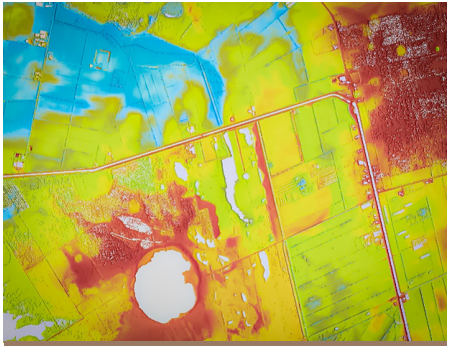
Volgens Roelof was de samenwerking misschien wel het mooiste aan het project. Naast grond van Natuurmonumenten, betrof een deel van de nieuwe natuur ook gronden van Camping de Schuilhoeve en Stichting Het Marius Tonckensfonds. Beide partijen boden ruimte en werkten vol overtuiging mee aan het natuurherstel. Ook Staatsbosbeheer droeg bij aan het project. Zowel Roelof als Albert zijn vandaag nog steeds positief over de samenwerking destijds en zijn trots op het resultaat.

De Slokkert

De Slokkert is van oorsprong een veenbeek. Het zure water liep vanaf het hoogveenmoeras, toen dat er nog lag, door het beekdal naar het noorden. Dit soort plaatsen, daar waar een beek het veen ontspringt, dragen in de omgeving soms namen als fledder, vlier, vledder, fleer of flier. Deze zogeheten toponiemen vertellen iets over de plek ten tijde van de benaming. Zo indiceert de toponiem *fledder* dat er hoogstwaarschijnlijk sprake was van een zure venige bodem met uittredend water of een overgang van hoog- naar laagveen. Ook duidt de vroegere aanwezigheid van wilde gagel en berkenbroekbos aan. De bovenloop van de Slokkert voert deze toponiem. Bij dit soort overgangszones komen allerlei bijzondere flora en fauna voor, zoals veenpluis, zonnedauw, een heleboel verschillende zeggesoorten en insectenpopulaties.

Een verbindend beekdal

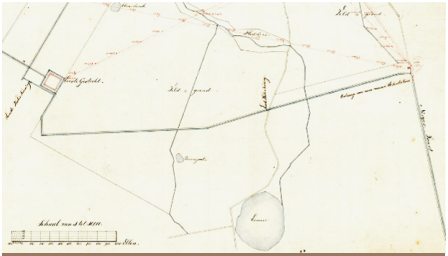
Alle reden dus, om op deze plaats in te zetten op natuurherstel. Verder stroomafwaarts passeert de Slokkert het Norger Esdorpenlandschap; ook een waardevol natuurgebied. Op termijn biedt het herstel van de Slokkert kansen voor een groene verbindingszone tussen deze gebieden.



Het oude verloop van de Slokkert is terug te zien op de hoogtekaart.

Van veen tot zee

Naast een winst voor de ecologie zal het herstellen van de Slokkert ook bijdragen aan het natuurlijke watersysteem. Als de verbinding met het Peizerdiep systeem hersteld wordt, kan het water van het Fochteloërveen door de Slokkert naar de



Op deze historische kaart van de Kolonie van Weldadigheid uit 1834 wordt ook de naam Fledder gebruikt. Hierop is de beek zelfs doorgetekend tot het Esmeer. Dit gaat echter om een deels gekanaliseerd loopje, vermoedelijk in een poging het Esmeer te ontwateren.

Onlanden en vervolgens naar de zee stromen. In tijden van grote neerslag kan in het Fochteloërveen veel water opgevangen worden. Hetzelfde water komt in de droge zomers weer van pas om de waterbeschikbaarheid stroomafwaarts op peil te houden. De verbinding kan dus een natuurlijke waterbuffering herstellen waarbij het hoogveen als spons werkt.

De nieuwe inrichting van de Kolonievaart 3

Om dit in de toekomst mogelijk te maken, is de slenk op het voormalige campingterrein hersteld. Dit is gedaan door grond af te graven en zo het oorspronkelijke afhellende reliëf terug te brengen. Ook zijn er sloten gedempt, waarbij de slecht waterdoorlatende keileemlaag is hersteld. Aan de oevers van de slenk is sprake van vochtige heide. Voor de vleermuizen is er een faunatoren gebouwd. Bij de herinrichting is het terrein, inclusief de uit de jaren ‘80 en recenter daterende bebouwing, gesaneerd.
Toen de familie Schuiling aangaf naar Norg te willen verhuizen zijn de gesprekken met Natuurmonumenten gestart. ‘Ik had eigenlijk al wel verwacht dat we ooit weer met elkaar in gesprek zouden komen. Natuurlijk is het jammer dat de boerderij weg gaat, maar je krijgt er ook weer wat voor terug, ’zegt Albert tijdens ons bezoek. Als we Albert vragen wat hij van de herinrichtingsplannen vindt, zegt hij: ‘Jullie moeten het zelf weten, het is nu van jullie.’

Hij praat liever over vroeger. Eén detail van het plan valt hem wél op: de windsingel langs de oprit is blijven staan. Die stond er ook al in 1910, ten tijde van de keuterboerderij. ‘Zo is er nog een band met vroeger.’



De geplaatste faunatoren. ►

De Keuterboerderij



Een groot deel van de familie Schuiling tijdens een bezoek aan de Schuilhoeve en het Esmeergebied, 1 okt 2025.

Dat de familie Schuiling de wortels diep in de Drentse aarde heeft gezet, is duidelijk op te maken uit de verhalen van vroeger. Ook nu, terwijl de keuterboerderij en de Schuilhoeve verleden tijd zijn geworden, blijft dit onbetwist waar. Om deze lange lijnen door de tijd ook in de toekomst in gedachten te houden, zetten wij namens de familie Schuiling een nieuwe wortel in de aarde; een nieuwe toponiem. De voormalige gronden van de Schuilhoeve zullen in de toekomst bekend staan als ‘t Schuilingveld. Zo is er, ook in de toekomst, nog een band met vroeger.



Colofon
Tekst • Jonne Keizer
Opmaak • creat'em

Beeld • **Pag 1**: Zwart/wit beeld op de cover, Roelof Schuiling • **Pag 2**: Historische kaart Friesche Veenen, Drents Archief • **Pag 3**: Overzichts beeld, Binne Louw Katsma • **Pag 4:** Rika en Albert, RTV Drenthe, Robin van Gammeren • **Pag 5**: Schapen, Albert Schuiling • **Pag 6**: Uitzicht camping, Jonne Keizer • **Pag 7**: receptiehal, Albert Schuiling • **Pag 8**: Historische kaart, Drents Archief • **Pag 9**: Boerderij Huis ter Heide, Drents Archief • **Pag 10**: Cover foto (zie pag 1), Roelof Schuiling • **Pag 11**: Rindeltje de Vries, Roelof Schuiling • **Pag 12**: Roelof Schuiling, Roelof Schuiling • **Pag 12**: Winterrogge, Roelof Schuiling • **Pag 13**: Aardappelen rooien, Roelof Schuiling • **Pag 14**: Roggemijten, Roelof Schuiling • **Pag 14**: Projectgebied, Natuurmonumenten • **Pag 14**: Plas in gebied, Natuurmonumenten • **Pag 15**: Oranjetipje, Natuurmonumenten, Michael Brand • **Pag 16**: Hoogtekaart, ESRI • **Pag 17**: Historische kaart, Drents Archief • **Pag 18**: Fauna toren, Hinke Coremans • **Pag 18**: Fam Schuiling in het veld, Nauurmonumenten • **Pag 19**: Historische kaart Friesche Veenen (zie pag. 2), Drents Archief • **Pag 20**: Overzicht beeld, Binne-Louw Katsma

Met dank aan
Natuurmonumenten, Camping de Schuilhoeve en familie Schuiling.

Voor meer informatie
www.nm.nl/schuilingveld

september 2026

Natuurmonumenten



Van keuter tot camping

Veenbeek de Slokkert wordt hersteld; familie Schuiling blikt terug op de Schuilhoeve

Natuurmonumenten

CBF Erkend